

Endoskopi av spottkörteln

Spottkörtlar

Spottkörtlarna avsöndrar saliv. Avsöndringen minskar i vila och med åldern. Salivens konsistens varierar märkbart; huvudsakligen innehåller den kalcium och fosfat. Salivens uppgift är bland annat att fukta och rengöra munnens slemhinnor, göra det lättare att svälja maten och fungera som lösningsmedel. Saliven har också egenskaper som förhindrar bakterieväxt.

Människan har flera spottkörtlar som indelas i mindre och större körtlar. De större spottkörtlarna består av tre par:

- Öronspottkörteln framför och nedanför örat. Utförsgångarna går till kindens slemhinna vid övertänderna.
- Underkäksspottkörtlarna på båda sidorna under nedre käken. Utförsgångarna kommer ner bakom nedre framtänderna.
- Undertungsspottkörteln i munbotten. Utförsgångarna finns en gemensam med underkäksspottkörtlarna och kommer ner bakom nedre framtänderna.

Små spottkörtlar finns överallt på munnens slemhinna. Mest finns de i hårda och mjuka gommen och på insidan av underläppen.

Varför utför man endoskopi?

En del sjukdomar i öronspottkörteln och underkäksspottkörteln kan behandlas endoskopiskt. Orsaken till endoskopi är oftast oklar svullnad i spottkörteln. I vissa fall hittar man spottsten. Ibland räcker det med att körteln sköljs i samband med endoskopin vilket avsevärt minskar symtomen.

Åtgärden det vill säga endoskopin

Endoskopin utförs antingen till öronspottkörteln eller underkäksspottkörteln. Åtgärden utförs ofta under lokalbedövning. Endoskopet förs in i spottkörteln utförsgång och där via sköljs körteln med koksaltlösning. I samband med endoskopin kan man avlägsna spottstenar eller vid behov sätta medicin i körteln, till exempel kortison. Vid åtgärden kan kännas tryck och uttänjning i körteln.

Utskrivning och återhämtning

Efter åtgärden kan spottkörteln vara svullen och ömmande under ett par dagar. På munnens slemhinna, vid åtgärdsstället, kan förekomma sveda. Som smärtstillande medicin kan man vid

behov ta receptfria smärtstillande mediciner, till exempel paracetamol eller ibuprofen. Ifall körteln är svullen kan man från och med åtgärdsdagens kväll lätt massera den. Tryck öronspottkörteln under örat sen framför örat mot kinden. Tryck underkäksspottkörteln från underkäksvinkel mot hakspetsen. Man kan fortsätta detta tidvis så länge körteln är svullen.

På åtgärdsdagen och följande dag lönar det sig att undvika varm och kryddstark mat. Efter det kan man äta normalt. Sjukledigheten är vanligtvis 1-3 dygn.

Möjliga problem

Kontakta den vårdande enheten ifall du får följande symtom:

- feber över 38 grader
- stark smärta
- ökad svullnad eller rodnad i körteln
- svullnad annanstans på halsen eller i munbotten
- varigt sekret från körtelns utförsgång